

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1712

Q. 326. Quid addendum sit circa litteras dimissoriales.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42433

re intentionem sufficientem ordinandi tales, quia Episcopus ordinans semper censetur retinere practicam & absolutam intentionem ordinandi hominem presentem, neque appositio contrariæ conditionis solet fieri ab Ecclesia, ad quam non spectat punire in foro externo peccata occulta, ideoque si Episcopus talem conditionem apponeret, docent *Lug. Dicast. Lez. Escob. l. 23. probl. 36. Steph. t. 5. d. 7. n. 17. Gob. n. 316. & pluribus iterum à n. 704.* fore peccatum, saltem ob datam occasionem gravium damnorum apud proximum, si tales invalide essent ordinati: hinc dicunt Authores illi censendos esse per illa verba tantum velle deterrere, & significare, se nolle, id est, non optare, ut tales accedant ad Ordinationem, sed optare ut emanent; quod inde colligit *Escob.* quia statim post, absolvunt ab ejusmodi impedimentis, si forte adsint. In dubio autem, an Episcopus revera forte noluerit ordinare tales, *Gob. n. 317.* dicit præsumi debere, quod ordinare voluerit, quia delicta non præsumuntur, & dubia interpretanda sunt in meliorem partem, *Lugo apud Dian. p. 5. t. 13. R. 66.* dicit interrogari debere Episcopum, si commode fieri possit.

Q. 326. Quid addendum sit circa litteras dimissoriales. R. Vox, dimissoriales sive dimissoriae variè sumitur, & sæpe confunditur cum voce, testimoniales, uti notat Leurenus De Vicario Episc. q. 656. Sed hic per dimissoriales intelligimus litteras, quibus datur facultas accipiendi Tonsuram vel Ordinem ab alieno Episcopo: & quandoque etiam vocantur *Formatæ* vel *Reverendæ*: de illis notanda sunt seqq.

§. 1.

2233.

§. 1. Ille potest tibi dare dimissoriales, qui potestate ordinariâ te posset ordinare, unde quia, secundum Cap. *Cum nullus*, De temp. ordin. in 6. & dicta à n. 2166. ordinare te possit Episcopus originis, domicili vel Beneficii, etiam à singulis illis Episcopis accipere potes dimissoriales, *Nav. Ricc. Barb. Gob. t. 8. n. 568.* qui addit Episcopum originis tui patris hic censeri tuum Episcopum, maximè cum apud patrem habeas domicilium, quod etiam dixi l. 4. n. 323. & tenet communis cum *Delb. De imm. ec. cl. c. 12. dub. 7. f. 7. n. 3. & 14.* Et possunt dimissoriales dari ab Episcopo in possessione constituto quamvis necdum consecrato, quia eas dare est actus non Ordinis sed jurisdictionis, *Avers. q. 3. f. 7.* Quod *Gob.* in append. ad n. 571. & alii dicunt de Episcopo in concordia electo, & nondum confirmato, in locis ab Italia distans, id est, tam multum remotis à finibus Italiae, quantum ab iisdem finibus distat Roma. Rectè tamen addit *Aversa* non posse ab Archi-Episcopo dimissorias dari subditis Suffraganeorum, nam secundum dicta n. 2179. etiam illos ordinare non potest. Docent præterea *Avers* & alii posse ab Episcopo etiam dari suo familiari, de quo dictum est n. 2174. 2187. & consentit *Delb.* n. 26. si dimittat ad titulum pensionis alicujus vel patrimonii, quia ratione familiaritatis habet sufficientem subjectionem. An Nuncius Apostolicus possit dimittere omnes subditos suæ provinciae, colligetur ex dicendis n. 2264.

2234.

§. 2. Vicarius Generalis in spiritualibus non potest dare dimissoriales, nisi Episcopo specialiter id concedente aut in remotis agente, Cap. *Cum nullus* supra, & habet communissima cum *Avers.*

Avers. & Leur. q. 170. ac speciarim pro hac Archidiecesi Coloniensi ita statuitur in synodo anni 1662. de Sacram. Ordinis c. 1. §. 4. & 5. unde multò minùs dimittere possunt Archidiaconi aliique Prælati ecclesiastici Episcopo inferiores, Az. Laym. Fagn. Leur. suprà.

§. 3. De Abbatibus, qui habent subditos *sæ* 2235.
*culares, ita statuit Trid. sess. 23. c. 10. de Reform. Nec ipsi Abbates nec alii exempti aut collegiæ vel Capitula quæcunque, etiam ecclesiarum cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis secularibus, ut ab aliis ordinentur, concedant, sed horum omnium ordinatio . . . ad Episcopos, intra quorum Diocesis fines existant, pertineat, non obstantibus quibusvis privilegiis, præscriptionibus aut consuetudinibus etiam immemorialibus. Et n. 2190. retuli Decretum, quo Abbates vetantur tales sæculares sibi subditos etiam solâ Tonsurâ vel Minoribus ordinare. Hoc non obstante docent aliqui cum Gratiano in discep. forens. tom. 2. c. 212. hoc decreto non comprehendi Abbates habentes jurisdictionem quasi episcopalem, putant enim hos adhuc posse dimittere illos sæculares subditos suos. Sed oppositum tenendum est cum Fagnano in Cap. significasti De off. Archidiacon. Pignatelli tom. 10. consult. 158. & aliis communissimè, quia Textus Trid. nimis clarè id prohibet. Ad summùm, inquit *Avers.*, dici potest, quòd hæc prohibitio non intelligatur de illis Abbatibus, qui non existunt intra fines alicujus Diocesis, sed ipsimet habent propriam Diocesium & omnem jurisdictionem episcopalem, uti notavit *Molfes.* afferens S. Congreg. declarationem, & *Marchin.* afferens etiam quandam Rotæ decisionem. Putat etiam *Avers.* Abbates posse alios
 ad*

ad se dimissos cum licentia Episcopi dicecesani ordinare Tonsurá & Minoribus, pro quo affert declarationem aliquam, sed videtur ob stare Decretum n. 2190 relatum.

2236. §. 4. Abbates & alii Superiores Regularium possunt per *Trid.* teste *Fagn. & Leur.* q. 656. n. 3. dare dimissorias suis subditis Regularibus. Nec dubium est quoad Tonsuram & Minores, si possint eos Ordines conferre suis, qui enim potest ordinare, potest dimittere, secundum regulam communem, *Pignat. supra.* Tamen *Syn. Colon.* anni 1662. cap. 1. §. 7. *Præsec.* in praxi episc. p. 1. c. 1. n. 14. *Barb. De Off. Episcop.* alleg. 7. n. 18. referunt hoc decretum valde limitans eam potestatem.

De mandato S. D. N. Clementis divinâ providentia Papæ VIII. tenore præsentium mandatur omnibus & singulis quorumcunque Regularium Superioribus, ut de cætero observent & observari faciant ea, quæ in Decreto Sacræ Congregationis Concilii Tridentini continentur, cujus tenor est talis.

Sacræ Congregatio Concilii censuit, Superiores Regulares posse suo subdito itidem regulari, qui prædictis qualitatibus requisitis Ordines suscipere voluerit, literas dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Dicecesanum, nempe illius Monasterii, in cujus familia, ab eis, ad quos pertinet, is Regularis positus fuerit: & si Dicecesanus absuerit, vel non esset habiturus Ordinationes, ad quemcumque alium Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui Ordines consulerit, examinentur quoad doctrinam, & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus Dicecesanus vel absuturus vel nullus habiturus esset Ordinationes vel sedes Episcopalis vacaret. Verum cum à Superioribus Regularibus

vibus Episcopo Diocesano absente vel ordinationes non habente, literæ dimissoriæ dabuntur, in eis utique hujusmodi causam absentiae Diocesani Episcopi, vel Ordinationum ab eo non habendarum exprimendam esse. Quod si Regulares ordinandi morentur in Monasterio nullius Diocesis, hujusmodi dimissorias concedendas esse per Episcopum viciniorem, in eoque procedere omnia, quæ de Episcopo Diocesano superius præscripta sunt. Quod qui non fecerint, officii & dignitatis seu administrationis, ac vocis activæ & passivæ privationis, ac aliàs arbitrio ejusdem S. D. N. Pape reservatas pœnas incurrant In quorum, &c. Datum Romæ die 15. Martii 1596.

Delb. suprâ l. 8. postquam retulit illud decretum, subdit: Ad quod decretum accessit postea mense Decembri 1619. talis declaratio Cong. Trid. Si Regulares ordinandi morentur in Monasterio nullius Diocesis, hujusmodi dimissoriæ concedendæ sunt ad Episcopum viciniorem, in eoque procedunt omnia, quæ de Episcopo Diocesano in dicto decreto dicta sunt.

His non obstantibus docent Sanch in conf. l. 7. c. 1. dub. 20. n. 44. Laym. l. 5. t. 9. c. 9. num. 9. Castrop t. 27. p. 14. n. 8. Gob. à n. 406. Superiores Ordinum religiosorum exemptorum posse dare dimissorias, etiam pro sacris Ordinibus, suis subditis ad quemcunque Episcopum. Et quæ ibi decernuntur à sacra Congreg. putant tenere ad summum de Regularibus Ordinario subiectis, si absit privilegium vel alia consuetudo, hi enim ordinari debent vel dimitti ab Episcopo, uti habent relata Decreta & fatetur Sanch n. 45. Nec obstare putant, quod in præfatione hujus Decreti dicatur, quorumcunque Regularium, & Syn. Colon. dicat etiam exemptis illud

esse observandum, nam intelligunt, secluso privilegio & consuetudine, testantur autem Authores apud *Laym.* & *Gob.* esse privilegium pro exemptis, & *Sanch.* dicit talem esse praxin omnium Religiosorum: *Avers.* supra rectè concludit standum esse Decretis illis, nisi constet de privilegio vel contraria consuetudine, quæ præscripserit. Privilegium pro Societate JESU retuli n. 2194.

2237. §. 5. A quo ordinari possit vel debeat Novitius Ordinis religiosi, dixi à n. 2194. Cum autem Novitius, secundum dicta n. 2199. non sit subiectus Prælato, nisi in illis, quæ spectant ad probationem, nequidem licentia Prælati de rigore requiritur, ut Novitius ordinetur, *Barb.* supra num. 32. Nec Prælatus, per se loquendo, potest eum dimittere ad alienum Episcopum, *Delb.* n. 6. nisi Religio habeat privilegium suos dimittendi ad quemcunque, tum enim putant *Sanch.* in Decal. l. 6. c. 10. n. 22. *Barb.* *Avers.* supra, privilegio isto gaudere etiam Novitium, nam secundum multos cum *Sanch.* ibidem l. 4. c. 39. n. 17. Novitii gaudent privilegiis Religionis, quod probabile esse dixi l. 4. n. 65. & pro Societate JESU certum est ex novo comp. privil. v. *Communicatio* §. 5. ac speciatim Novitium Societatis, si secundum dicta n. 2197. habeat alia requisita, posse sicuti professum ex licentia Superiorum ordinari. docent *Suar.* *Sanch.* *Castrop.* t. 16. d. 1. punct. 11. n. 8. In casu autem, quo Prælatus vel Superior non posset dare dimissorias Novitio, *Sanch.* & alii cum *Delb.* num. 7. dicunt eas peti posse ab Episcopo loci, in quo est Monasterium, *Suar.* & alii cum *Barb.* n. 33. putant petendas ab Episcopo originis: ac pender ab

eo, an Novi us acquirat domicilium in loco
Novitiatus, de quo dixi n. 2199.

§. 6. Dimissoriales debent reipsa haberi, ut 2238.
quis ordinari possit ab Episcopo non suo, uti
patet ex dictis à n. 2166. Putant quidem *Alloza*
v. Ordo. n. 35. & alii, quos referunt *Avers. supra,*
& *Sanch. in Conf. l. 7. c. 1. dub. 20 n. 12.* sufficere
ratihabitionem prudenter præsumptam, quòd
Episcopus proprius sit futurus contentus: sed
meritò contradicunt *Turr. Bonac. Ricc. Avers.*
Sanch. supra n. 13. & dub. 28. n. 2. quia sic dare-
tur ansa Episcopis, ut hoc quæsito colore alie-
nos promoverent ad Ordines, unde innume-
rabilia damna & confusiones orientur. Puta-
runt tamen quatuor Doctores à me consulti, si
Ordinarius bonâ fide quæsitus reperiri non
valeat, aut nequidem ad eum scribi possit, suffi-
cere præsumptam ratihabitionē pro Tonsura.

§. 7. Dixi l. 6. p. 1. n. 392. Episcopum posse 2239.
confirmare illum, qui ex aliena Diocesi affert
dimissoriales ad Tonsuram: Imò dimissus pro
Subdiaconatu videtur etiam dimissus esse ad
quatuor Minores, si hos non habeat, & per ob-
livionem vel incuriam non petierit hoc inseri,
uti censuerunt tres Doctores mecum, & ita
etiam sentire videtur *Rebus. in praxi benef. de*
formula dimissoriarum pag. 13. n. 5. ubi ait,
formula dicit, etiam sacros Ordines, quia concedendo
recipi Minores, vel Ordines tantum non intelligere-
tur concedere de majoribus, c. 1. De temp. ordin. ideo
oportet & sacros exprimere. . . . nam cui conceditur
minus, non conceditur majus, per regulam Juris, sed
è contrario. Quòd si dimissoriales habeant, ad
omnes etiam majores Ordines, hoc ipso dimissus
est etiam ad Presbyterium, quamvis non adda-

Zzzz 2

tur,

tur, Gob. in app. ad n. 590. Expedi tamen semper exprimi, ad quos Ordines aliquis dimittatur quia dimissus ad Ordines absolute non censetur dimissus ad Ordines sacros, *Rebus. supra & alii cum Sanch. dub. 20. n. 9.*

2240. §. 8. *Silv. Ang. Henric. Arm.* aliique cum Gob. putant, si Episcopus det dimissoriales ad alium Episcopum, hoc ipso dare huic Episcopo licentiam dispensandi in quocunque impedimento Ordinum, quia *concesso uno videtur concedi id, sine quo illud concessum non potest consistere*, ut habetur in Jure, quod verum esse dicit Gob. n. 575. quamvis in dimissoriis adderetur hæc clausula, *si tamen aliàs nullum tibi obsistat impedimentum canonicum*, per hoc enim putat non arctari potestatem Ordinantis, sed indicari mentem dimittentis esse, non facere gratiam indigno aut canonicè inhabili. Sed rectè contradicunt *Nap. Sanch. dub. 27. n. 2. & De Matrim. l. 8. d. 1. n. 25. Castrop. De cens. d. 4. pu. 7. n. 21. Dian. p. 8. t. 2. R. 35.* tum quia privilegium non extenditur ultra casum expressum, tum etiam quia à separatis non fit illatio, potestas autem ordinandi & dispensandi in impedimentis, sunt disparata, unde Regula illa Juris, *Concesso uno &c.* tum tantùm habet locum quando concessum habet alterum necessariò conexum, quod hic non est, quia potestas ordinandi potest stare sine potestate dispensandi.

2241. §. 9. Dimissus à tuo Episcopo Coloniensi ad Moguntinum, peccas, si facias te ordinari à Trevirensi, quando tuus ex speciali causa te dimiserat ad Moguntinum, ita ut noluisse te dimittere ad alium: si autem non habuit specialem causam, sed ideo dimisit ad Moguntinum,

num, quia hic erat vicinior, aut quia tu petivisti, licitè accedis Trevirensē vel quemcunque alium, quia in gratiam tuā erat designatus Moguntinus, quod autem ob gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum, Reg. 61. Juris in 6., *Quintanadv. Gob. n. 599.* Et hoc confirmatur ex doctrina, quam tradit Gob. in Exp. t. 5. in append. 5. post n. 650 litt. i. & k. his ferme verbis: Statuens aliquid censetur tacitè statuisse id, quod statuisset, si interrogatus fuisset *Glos. in L. Tale pactum §. fin. ff. De pactis.* Quod *Baldus* ad cit. legem appellat *multum bonum notabile*: & *Gabriellus* cum aliis applicat Rescriptis gratiosis Principum, nam per gratiosam concessionem sufficienter declaratur permissio in tali gratia faciendi substitutionem accidentalem, si absit præjudicium tertii, valet enim quod ait *Præteus* de Reg. Juris l. 4. c. 7. in contractibus lata sit interpretatio, in testamentis latior, in Rescriptis (gratiæ) latissima.

§. 10. Si Papa dedit facultatem, ut *Cajus* 2242. ordinetur extra tempora; à suo Ordinario tantum, potest, cum dimissoriis sui, ordinari ab alio, nam idem est ordinari à suo Episcopo & ab alio de ejus licentia: unde quòd additum sit, tantum à suo, ideo erat, ne proprio Episcopo vel Tridentino præjudicaretur, quod non fit, si habeat à suo licentiam, *Nav. Sanch. dub. 25. n. 2. Gob. n. 570.*

§. 11. *Trid. sess. 7. c. 11. De Ref. loquens de* 2243. *dimissorialibus* ait: *Facultates de promovendo à quocumque non suffragentur, nisi habentibus legitimam causam, ob quam à propriis Episcopis ordinari non possint, in litteris exprimendam.* Praxis autem habet, quòd hæc causa censeatur sufficiens, quia

ordinandus est jam alibi, aut ei specialiter incommodum foret ad Dioecesin suam accedere.

2244. §. 12. Quamvis dimittens possit committere examen tituli illi, ad quem dimittit pro Subdiaconatu, tamen si ordinatus non fuerit sufficienter provisus quoad istum titulum, Cap. Si Episcopus, De Præbendis in 6. ita statuitur: Si Episcopus, cui nullis personis expressis in genere commisisti, ut vice tuâ Ordines in tua Diocesi celebraret, ad Sacros Ordines promoverit quempiam titulum non habentem, ei (cum in culpa fuerit taliter ordinando eundem) tenebitur vitæ necessaria ministrare, donec sibi per eum vel alium de competenti Beneficio sit provisum: si verò certas commisisti eidem ordinare personas, tu (qui prævidere hoc casu, an haberent titulum, debuisti) taliter ordinato ad prædicta, donec per te beneficiatus fuerit, obligatus existis. Eis autem, quibus à Diocesibus datur licentia, ut possint, à quo voluerint Episcopo ad omnes sacros Ordines promoveri, non qui ordinant sed qui tribuunt licentiam [cum tam dare non debeant titulum non habenti] ad præmissa, si titulum non habeant obligantur. Excipit tamen Gob. tr. 8. n. 609. nisi parentes possint alere ordinatum vel hic aliunde habeat, quo se aliat: Item, nisi factum sit sine ulla culpa dimittentis, nam ubi nulla est culpa, non videtur subeunda pœna, Sanch. Diana, Gob. n. 603. Aversa q. 3. f. 10. §. Uno.

2245. §. 13. Quamvis dimissoria expriment dimissum esse examinatum & approbatum, potest tamen Ordinaturus eundem adhuc vocare ad examen, uti ex Trid. & declarationibus S. Congreg probant Bonac. Barb. Jordan. Gob. n. 580.

2246. §. 14. Si dimissoriales habeant, à quovis Episcopo in propria Diocesi residente seu ordinante, Gurr.

Ro-

Rodriq. Sanch. dub 20. n. 8. dicunt non posse ordinari ab Episcopo cum licentia in aliena Diœcesi ordinante, quia facultas videtur esse restricta ad ordinantem in propria Diœcesi *Led Diana* & alii contradicunt, quibus videtur adhærere *Aversa* suprâ, quia tantum intenditur, ne absque licentia fiat in aliena Diœcesi: & quod fit ex mandato vel licentia residentis censetur fieri à residente, hinc *Trid. sess. 7. c. 11. De Ref.* ait, *Non ordinentur nisi ab Episcopo in sua Diœcesi residente, aut pro eo Pontificalia exercente.*

§. 15. Dimissoriæ datæ ab Episcopo vel à Vicario Capituli Sede vacante, non expirant, licet per mortem vel casum cesserit officium dimittentis, quia sunt gratia, quæ non expirat morte concedentis, *Nav. Gutt. Gonz ad Reg. 8. Cancell. gl. 12. n. 36. Rebuff. Henriq. Fill t. 9. nu. 102. Piasec. p. 1. c. 1. n. 14. Barb. alleg. 7. à n. 23. Engel l. 1. tit. 11. num. 38. Cabassut. in theor. & praxi Juris Canon. l. 1. c. 14. n. 7.* Excipe, nisi ille, qui concessit, vel ejus successor verbis claris & expressis revocet: in dubio autem, an revocatae sint necne, præsumuntur non revocatae, quia mutatio vel correctio talis est odiosa: Unde si Episcopus dedit Titio dimissorias, & postea curet ipsi dici, ne se faciat ordinari ab alio, non ideo revocat, sed tantum indicat non esse necesse ut privilegio concessio utatur, sed se velle ordinare, si velit: nihilominus si adeat alium, rectè ordinatur, uti notant *Nav. alique cum Gob n 587. 591.*

§. 16. Qui ab alieno sine dimissoriis suscipit Ordinem sacrum, peccat graviter & manet suspensus: potest tamen proprius Episcopus postea ratam habere talem Ordinationem, uti

Zzzz 4

contra

contra alios probabiliter tenent *Gl. Decius & alii cum Less. De just. l. 2. c. 34. n. 93.* Quod si quis sic tonsuretur vel Minoribus ordinetur, non gaudet privilegio clericali, *Rebuff. & alii cum Sanch. dub. 20. n. 15.* Nec est capax Beneficii aut aliorum Ordinum, uti tenent plures apud *Sanch. dub. 28. n. 3. cum Lessio nu. 94. & Delb. supra dub. 7. f. 9.* quamvis ipse *Sanch. n. 6.* probabiliter dicat esse capacem eorum, cum propriè non sit suspensus, nec illa incapacitas inveniatur in Jure statuta: in hoc conveniunt *Sanch. Delb. & alii contra Rebuff.* posse Tonsuram & Ordines sic collatos ratificari à proprio Episcopo remittente injuriam sibi factam, & volente ita valere, ac si à seipso factum fuisset, atque sic ordinatum restituendum in omnibus. Plura de pœnis tam Ordinantis alienum sine dimissoriis quàm sic ordinati, videri possunt apud *Barb. De Off. Ep. alleg. 8. totâ.*

2249. §. 17. Quamvis *Trid. sess. 21. c. 1. De Ref.* gravissimè prohibeat aliquid dari vel accipi pro dimissoriis, sigillo &c. tamen videmus id non observari in Germania, ubi etiam exigitur certa pecunia, *Gob. n. 590. & alii.*

2250. Q. 327. An, ut quis ordinari possit, etiam necessaria sint litteræ testimoniales seu commendatitiae. *Bz. §. 1. Trident. sess. 23. c. 5. De Ref.* sic statuit: Ad minores Ordines promovendi bonum à Parocho & à Magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi verò, qui ad singulos Majores erunt assumendi, per mensem ante Ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat, ut nominibus ac desiderio eorum, qui volent promoveri, publicè in ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus &